

Tvindskolerne må sidestilles med de situationer, hvor der er enighed om at anse singular lovgivning for forbudt. Der er tale om at standse tilskudsbetalingen efter regler, som giver en ret til tilskud på visse betingelser, fordi tilskudsreglerne anses for overtrådt. Det vil sige, at alle involverede spørgsmål er retsspørgsmål og kan dermed prøves af domstolene. Det eneste, som adskiller dette tilfælde fra en situation, hvor et lovindgreb også efter Justitsministeriet er forbudt, er, at der endnu ikke foreligger en administrativ afgørelse. Efter de foreliggende oplysninger er der ingen tvivl om, at et administrativt indgreb straks ville blive indbragt for domstolene af den pågældende skole. Hertil kommer – og det er efter min vurdering afgørende – at det ifølge lovforslagets bemærkninger er indgrebets formål at afskære domstolsprøvelsen. Det bør også nævnes, at Folketinget gennem dets Uddannelsesudvalg tilsyneladende forbereder sig på at gå ind i en funktion, som normalt varetages af domstolene. Ifølge Politiken den 16. ds. har udvalgets formand, Hanne Severinsen, udtalt følgende: »Vi må nu i Folketingets Uddannelsesudvalg se dokumentation for hver enkelt skoles rolle. Dermed vil vi også se på, om nogle af de 32 skoler i undervisningsministerens forslag bør sikres mulighed for at fortsætte.«

I en sådan situation, hvor Folketinget klart forholder sig til en retstvst, som det i modsætning til domstolene ikke er indrettet til at behandle, og hvor indgrebets form er valgt netop for at afskære domstolsprøvelsesmulighederne, taler retssikkerhedshensyn efter min opfattelse meget tungt for at betragte loven som en krænkelse af grundlovens § 3, 3. punktum. For dette resultat taler ud over det allerede anførte, at grundlovens § 3 generelt må antages primært at være båret af retssikkerhedshensyn, jfr. foran 3.2, og at der, så vidt ses, ikke tidligere er gennemført lovgivning som den nu foreliggende, se herved foran under 3.3. om lovgivningspraksis. Afslutningsvis skal nævnes, at Max Sørensens fremstilling a.st. giver en vis støtte for min konklusion, idet han ud over de eksempler, der refereres i Justitsministeriets notat generelt lægger vægt på, om »parterne har formuleret deres krav og påstande under henvisning til gældende ret«. Denne formulering forekommer ganske rammende i forhold til den konkrete situation vedr. Tvindskolerne.

3.6. Konklusion

Det samlede resultat af mine overvejelser vedr. lovforslagets forhold til grundlovens § 3 er, at forslaget §§ 7-10 i den konkrete sammenhæng indebærer en tilsidesættelse af § 3, 3. punktum, hvorefter den dømmende magt er hos domstolene. Naturligvis gør jeg ikke en sådan antagelse gældende, medmindre jeg mener at have stærke grunde for den. Samtidig erkender jeg åbent, at retskildematerialet i relation til grundlovens § 3 er så sparsomt, at det er vanskeligt at prognosticere, hvordan en retssag om spørgsmålet vil falde ud. Denne usikkerhed dækker alle prognoser på området, også min og også Justitsministeriets.

4. Forholdet til andre regler i grundloven

4.1. Grundlovens § 73

Denne bestemmelse yder borgere og andre retssubjekter en beskyttelse imod indgreb i deres »ejendom«, hvis indgrebet har karakter af ekspropriation. Jeg er helt enig med Justitsministeriet i, at skolernes forventning om fremtidig at kunne få offentlige tilskud ikke er »ejendom« i bestemmelsens forstand, og at bestemmelsen derfor ikke med rette kan påberåbes over for indgrebet i lovforslagets §§ 7-10.

4.2. Grundlovens § 76

Forskriften angår skolefrihed, men der er fuld enighed i den statsretlige teori om, at der ikke i bestemmelsen kan indlægges nogen forpligtelse for staten til at yde økonomisk støtte til private skoler. Herefter er jeg også i relation til § 76 på linje med Justitsministeriets konklusion, hvorefter denne bestemmelse ikke kan anses for tilsidesat.

4.3. En forfatningsretlig lighedsgrundsætning

Det har været hævdet i den juridiske litteratur, at der gælder en almindelig lighedsgrundsætning på forfatningsniveau, jfr. Fr. Vinding Kruse, *Ejendomsretten* 1, 3. udg., 1951, s. 252. En sådan grundsætning har støtte i grundlovens § 70 om forbud mod diskrimination på grund af tro eller afstamning, men antages herudover at gælde helt generelt. Indholdet af reglen svarer til den almindeligt anerkendte lighedsgrundsætning i forvaltningsretten. Denne indebærer et krav om, at det lige skal behandles lige, eller mere operativt udtrykt, at